

KERÄÄ KANSALLISPUKU!

KERÄÄ KANSALLISPUKU -PELI

- 6-vuotiaalle ja sitä vanhemmille
- 2 – 8 pelaajaa

PELIN TARVIKKEET

- pelilauta
- 50 pukukorttia, jotka muodostavat
- 10 kansallispukukokonaisuutta
- 8 laukkukauppiaskorttia
- noppa
- 8 pelinappulaa, 1 kullekin pelaajalle

PELIN VALMISTELUT

Avaa pelilauta pöydälle. Aseta laukkukauppiaskortit niille varattuun ruutuun pelilaudalle. Sekoita pukukortit ja aseta ne kuvapuoli alaspäin omaan ruutuunsa pelilaudalle. Jokainen pelaaja valitsee pelinappulan ja asettaa sen aloitusruutuun.

PELIN TAVOITE

Pelin tavoite on kerätä itselleen jonkin puvun kaikki viisi osaa, joista yhden voi korvata laukkukauppias-kortti.

PELIN KULKU

Aloittava pelaaja heittää noppaa ja siirtää pelinappulaansa niin monta ruutua eteenpäin kuin nopan silmäluke osoittaa. Pelaaja toimii ruudun ohjeiden mukaan, jonka jälkeen vuoro siirtyy myötöpäivään seuraavalle pelaajalle.

Ota pukukortti -ruutu: Pelaaja nostaa pukukorttipinosta päällimmäisen kortin ja asettaa sen eteensä pöydälle oikein päin niin, että kaikki pelaajat näkevät sen. HUOM! Jos pukukortit loppuvat pinosta, eikä kukaan ole vielä saanut kerättyä viittä osaa samasta puvusta, muuttuu tämä ruutu vaihto-ruuduksi.

Vaihto-ruutu: Pelaaja saa vaihtaa itselleen minkä tahansa pukukortin muiden pelaajien edestä pöydältä. Pelaajan on annettava itseltään yksi kortti sen tilalle, jonka ottaa toiselta pelaajalta. Laukkukauppias-korttia ei voi vaihtaa. Jos pelaajalla ei ole kortteja tai hän ei tahdo vaihtaa, siirtyy vuoro seuraavalle. Tällä tavoin voi saada itselleen lisää keräämänsä pukusarjan kortteja tai heikentää toisen pelaajan mahdollisuuksia ottamalla tältä kortin sellaisesta pukusarjasta, jossa tällä on useita osia.

Laukkukauppias-ruutu: Laukkukauppiat matkustivat aikoinaan jalan, joskus hevosilla, valtavissa laukuissaan nauhoja, nappeja, huiveja, kankaita ja koruja, joita myivät matkansa varrella. Laukkukauppias-ruudussa pelaaja ottaa yhden laukkukauppias-kortin ja asettaa sen eteensä pöydälle. Laukkukauppialta ostetusta tarvikkeesta voi ”tehdä” keräämänsä pukuun jonkin puuttuvan osan. Laukkukauppias-kortti on siis kuten jokeri ja korvaa minkä tahansa kortin. Jos pelaaja osuu myöhemmin uudelleen laukkukauppias-ruutuun, hän ei saa toista laukkukauppias-korttia vaan vuoro siirtyy seuraavalle.

Lepotauko-ruutu: Oletko kulkenut ilman päähinettä tai esiliinaa? Joku on tainnut päästä katso-
maan pahalla silmällä ja olet sairastunut. Lepäät tämän kierroksen ja vuoro siirtyy seuraavalle.

PELIN LOPETUS

Peli päättyy, kun yksi pelaajista on saanut koottua itselleen yhden puvun viisi osaa. Yhden osista voi korvata laukkukauppias-kortti. Tämä pelaaja voittaa.

PELIN KANSALLISPUVUT

Kivennavan neidon kansallispuku. Myyjä: Soja Murto.

Kivennavan naisen kansallispuku on tyyppillinen äyrämöispuku Karjalan kannakselta. Paidan etumusta koristaa villalangoin tiiviisti kirjottu rekkko. Paidan halkio suljetaan hopeisella paljinsoljella. Hame voi olla mataranpunainen tai musta, kummankin helmassa on punainen verkkahelmus. Kesäinen päällysvaate on puolipellavainen kostuli, jonka etureunat ja kaulus ovat tiiviisti kirjotut. Kesäesiliina on vaalea, pellavainen ja sitä koristavat nylplätyt nyytinkipitsit ja kirjotut raidat. Talvinen päällysvaate on paksusta sarasta ommeltu sarkaviitta. Talviesiliina on punavoittoinen ja sitä rytmittävät kudotut raidat, verkkakaitale, ostonauhut ja tiiviisti kirjottu osuus. Esiliinan helmassa on silkkitiilkkuhupsut. Neidon päähine on säppäli, aikuisen naisen päähine on huntu. Kumpikin on pieni ja puetaan päälään takaosaan nutturin päälle. Nästykyi on kirjottu ja silkkitiilkuin koristeltu käsiliina. Sileäneuleiset, villaiset, yli polven ulottuvat sukat sidotaan polven alta sukkasiteillä. Sukat voivat olla punaiset, siniset, mustat, vihreät vai valkeat. Kengiksi käyvät mustat avokkaat tai nauhakengät. Pelissä on tästä puvusta mukana rekkopaita, musta hame, sarkaviitta, talviesiliina ja säppäli.

Jääsken alueen miehen kansallispuku. Myyjä: Soja Murto.

Jääsken alueen miehen kansallispuvusta valkean pellavaisen paidan kaulus tuetaan pystyyn silkkihuivilla. Liivin etukappale on paksua valkeaa sarkaa ja takakappale valkaisuamatonta pellavapalttinaa. Housut ja takki ovat tummansinistä käsinkudottua tai teollista sarkaa. Housut ovat leveälaukkuiset ja niiden kanssa voi käyttää nahkaisia olkaimia. Takkia koristavat kiiltävät nappirivit. Liivin ja takin voi pukea päällekkäin tai vain toisen. Jääsken miehen hienoin päähine on huopalaäppä. Muita päähineitä ovat sarkainen patalacki eli kairalacki sekä kesäinen reikäneuleinen pellavalacki. Sukat ovat sileäneuleiset, tummansiniset tai mustat, villaiset tai puuvillaiset. Kengiksi sopivat nahkaiset, mustat nauhakengät tai mustat nahkasaappaat, joiden varret jäävät housun lahkeiden sisään. Pelissä on tästä puvusta mukana paita, liivi, housut, takki ja huopalaäppä.

Jääsken naisen kansallispuku. Myyjä: Soja Murto.

Jääsken naisen kansallispuku on Jääsken kihlakunnan alueelle tyyppillinen. Paidan pääntiekaitale on kirjottu pienenpienellä virvitäinompelulla ja polvekepistoilla vadelmanpunaisella pellavalangalla. Paidan halkiota sulkee suuri, hopeinen paljinsolki. Liivi on ohuehkoa tummansinistä sarkaa ja sen pääntietä ja etureunoja kiertää verkkakaitale. Liivin takapuolella on veikeät aukot, jotka tuovat tilaa hameelle. Kostuli on kesäinen päällysvaate ja Jääsken puvussa se on niukka ja siro. Pääntieillä on vadelmanpunaista kirjontaa. Sarkaviitta on pitkäkkö, ommeltu paksusta valkeasta sarasta ja kirjottu etureunoistaan punaisella, keltaisella ja vihreällä villalangalla. Pääntietä reunustaa musta kaitale. Hurstuthame on ruskeapohjainen, ruudullinen. Sininen hame on samaa kangasta kuin liivi. Kummankin helmassa on punainen verkkakaitale. Esiliinoja on kaksi. Kokonaan kudotusta kankaasta valmistetun, punaraidallisen esiliinan helmassa on neulottu pitsi. Nyytinkiesiliinan sinipohjaiset nyytingit vuorottelevat punavoittoisten kudottujen raitojen kanssa. Kumpikin esiliina sidotaan vyötäisille pirtanauhalla. Neidon päähine on musta pinteli eli silkkinauha, joka kiinnitetään niskasta hakasparilla. Aikuisen naisen päähine on pirtanauhalla päällystetyn sykerön päälle panostettu, suuri, valkea huntu. Sukat ovat valkeat, sileäneuleiset, villaiset polvisukat. Kengiksi käyvät mustat, nahkaiset avokkaat tai nauhakengät. Pelissä on tästä puvusta mukana paita, hurstuthame, liivi, kudotturaitainen esiliina ja huntu.

Lappeen kihlakunnan miehen kansallispuuku. Myyjä: Taito Etelä-Suomi ry

Lappeen kihlakunnan miehen puvun esikuvat ovat peräisin kihlakunnan eri pitäjistä. Pellavaisen paidan kaulus tuetaan pystyyn esim. punaisella, sinisellä, vihreällä tai mustalla silkkihuivilla. Housut ovat kapealuukkuiset, tummansinisestä sarasta ommellut ja niiden kanssa voi käyttää nahkaisia olkaimia. Liivin etukappaleiden kangas on kaperaitaista parkkumia. Etukappaleet on leikattu vinoon langansuuntaan. Takakappale on sinistä pellavapalttinaa ja liivi napitetaan messinkinapeilla. Takkeja Lappeen kihlakunnan miehellä on kolme. Lyhyt sarkainen takki on samaa tummansinistä sarkaa kuin housut. Raidallinen kurtikka-takki on parkkumia. Pitkä, vaalea takki on puolivillaista kangasta. Messinkiheloilla koristeltu nahkavyö puetaan ylälanteelle. Herrasmiehen päähine on huopasilinteri. Komeassa lippalakissa on nahkainen lippa. Pata- eli kairalakki on koottu sinisistä sarkapaloista ja koristeltu punaisella veralla. Sukat ovat mustat tai tummansiniset ja kengät joko mustat, nahkaiset nauhakengät tai nahkasaappaat, joiden varret jäävät lahkeiden sisään. Pelissä on tästä puvusta mukana paita, liivi, housut, lippalakki ja pitkä takki.

Lappeen naisen kansallispuuku. Myyjä: Taito Etelä-Suomi ry

Lappeen naisen paidassa on kookas, nelikulmainen päantie ja pieni pystykaulus. Paidan hihat ovat vajaamittaiset. Liivi on mustaa kamlotia ja malliltaan A-linjainen eteläsavolaiseen tapaan. Sen körtit ovat korkeat ja runsaat. Hame on pystyraitaista palttinaa. Esiliina voi olla ruudullista silkkitaftia tai valkeaa pellavainen. Tasku on koottu parkkumitilkuista ja sidotaan vyötäisille pirtanauhalla. Huivi voi olla ruudullinen kudottu tai musta silkkinen. Tytön päähine on punainen silkkinauha. Aikuinen nainen valitsee joko pitkämallisen tanun, jonka reunassa on nyplätty pitsi, tai kovitetun, mustalla silkillä päällystetyn päähinehatun, jonka reunaan on kiinnitetty kapea ostopitsi. Sukat ovat valkeat, sileäneuleiset, villaiset tai puuvillaiset. Kengät ovat mustat, nahkaiset avokkaat tai nauhakengät. Pelissä on tästä puvusta mukana paita, liivi, hame, silkiesiliina ja päähinehattu.

Askolan miehen kansallispuuku. Myyjä: Taito Uusimaa ry

Pellavaisen paidan kaulus tuetaan pystyyn silkkihuivilla. Paidan halkion voi sulkea nyörillä tai käyttää paljinsolkea. Liivi on ommeltu raidallisesta parkkumista ja siinä on kaksirivinen napitus. Säämiskäisissä polvihousuissa on leveä luukku ja lahkeensuissa erityisesti säämiskän ompelussa käytetty koristeompeleita. Housujen kanssa voi käyttää nahkaisia olkaimia. Takki on pitkä ja ommeltu tummansinisestä sarasta. Herrasmiehen päähine on huopasilinteri. Pata- eli kairalakki on koottu tummansinisistä verkapaloista. Sukat ovat punaiset ja sidotaan polven alle sääriseitillä, jotka ovat pirtanauhaa. Sääriseiteet jäävät housujen lahkeensuukaitaleen alle. Kengät ovat mustat nahkaiset nauhakengät tai sollikengät.

Pelissä on tästä puvusta mukana paita, liivi, säämiskähousut, takki ja huopasilinteri.

Askolan naisen kansallispuuku. Myyjä: Taito Uusimaa ry

Paidan rannekkeet ja olkalaput ovat valkealla kirjotut. Kauluksen reunaan kierteää kapea, nyplätty pitsi. Liivi ja hame ovat parkkumia. Liivissä on piilonyöritys ja takana korkeahkot laskoskörtit. Esiliina on kuviollista harsokangasta. Kaulan juureen puettava levyriipus koostuu kaiverretuista, hieman kuperista hopealevyistä ja ketjuista. Malli on läntisen Uudenmaan alueelle tyypillinen. Mustasta verasta ommeltua lyhyttä röijyä ei napiteta kiinni, jotta kaikki upeat kerrokset näkyvät. Puvun kanssa voi käyttää silkkihuivia. Tytön päähine on punainen silkkinauha. Aikuisen naisen päähine on kirjottu tykkimys, jonka tykkipitsi on nyplätty floderi tai frimodiglai. Sileäneuleiset sukut ovat punaiset, siniset, tummanvihreät tai mustat. Kengät voivat olla sollikengät, mustat nahkaiset avokkaat tai nauhakengät. Pelissä on tästä puvusta mukana paita, liivi, hame, esiliina ja tykkimys.

Kymenlaakson eli Anjalan naisen kansallispuuku. Myyjä: Taito Kymenlaakso ry

Puvun esikuvat ovat pääosin Anjalasta. Paitavaihtoehtoja on kaksi. Pystykaulusellisen paidan rannekeissa on ronkkauskirjontaa. Toisen paidan taitettava kaulus, etuhalkion tienoo ja rannekkeet on koristeltu runsain reikäompelein. Liivi on punavoittoista parkkumia ja sen yöritys on epäsymmetrinen. Takana on pienet, terhakat laskoskörtit. Hamekangas on kapeaviiruista ripsiksi kudottua palttinaa kymenlaaksolaiseen tapaan. Kimonohihaista röijyä voi käyttää liivin sijasta. Se on myös ripsiksi kudottua palttinaa ja se suljetaan edestä nuppineuloin. Tasku on koottu parkkumitilkuista ja sidotaan vyötäisille komealla, puna-valkealla vironvyöllä eli poimitulla pirtanauhalla. Esiliina on mustaa, kuviolliseksi kudottua silkkiä. Kaulaan voi laittaa mustat helmet. Neidon päähine on punainen silkkinauha. Aikuisen päähine on Kymijokialueelle tyypillisellä verkkopitsillä varustettu, hyvin pienipesäinen tanu, joka puetaan punaisesta verasta valmistetun timpin päälle. Puvun kanssa voi käyttää mustaa silkkihuivia. Sukat ovat punaiset tai valkeat. Kengäiksi käyvät mustat, nahkaiset sollikengät, nauhakengät tai avokkaat. Pelissä on tästä puvusta mukana paita, liivi, hame, esiliina ja tanu.

Sysmän ja Luhangan naisen kansallispuuku. Myyjä: Suomen Perinnetekstiilit Oy

Puvun esikuvat ovat ostokankaisia eli kyseessä on varakkaan ihmisen puku. Paidassa on korkea pystykaulus ja päntien kokoa voi säädellä nyörillä. Hihat ovat kapeat. Hame on punaista verkkaa. Liivikangas on kalminkkia, siinä on 16 eri värisävyytä. Nykyisin liivikangas kudotaan käsin, eikä siihen saada kalanterointikäsitteilyä, joka esikuvien kalminkeissa on. Liivi on pitkäkökö, siinä on piilonyöritys ja takana suuret laskoskörtit. Esiliina voi olla painokuvioinen tai valkea, pellavainen. Röijy on mustaa verkkaa ja sen päntietä reunustaa sininen kaitale, josta on tehty myös sidontanauhut. Röijyn takaosan körtit ovat korkeat ja runsaat. Puvun kanssa voi käyttää silkkihuivia tai valkeaa pellavahuivia. Neidon päähine on punainen tai punainen ja musta silkkinauha. Aikuisen päähine on tanu, jonka reunassa on tiivis, nyplätty pitsi. Rippikoulun käynyt nuori nainen voi käyttää tanua niin, että sykerön ympärille sidotut silkkinauhut riippuvat tanun sisältä pitkin selkää. Tanun päälle voi pukea ”arvokkaan rouvan silkkimyssyn”, joka on pehmeäkoppainen ja silkillä päällystetty. Esikuvan silkki on sinipohjainen, värikkäästi kukalliseksi teollisesti kirjottu. Toisintoa on toistaiseksi tehty mustasta, kuosiinkudotusta silkistä. Punaiset tai tummansiniset sukut ovat vikkeli kuvioiset. Kengät ovat mustat, nahkaiset sollikengät, nauhakengät tai avokkaat. Pelissä on tästä puvusta mukana paita, liivi, hame, painokankainen esiliina ja tanu.

Koillis-Savon naisen kansallispuuku. Myyjä: Puvulla ei ole pelin tekohetkellä myyjää. Kun myyjä saadaan, tieto päivitetään pelin nettisivulle. Sillä välin puvusta voi tiedustella Suomen kansallispuukeskuksesta sekä yksityisiltä valmistajilta, kuten Soja Murto.

Puku on tyypillinen savolainen röijypuku. Paita on yksinkertainen, lyhythihainen aluspaita. Hame ja röijy ovat samaa, puuvillaista, ruusukaskuvioista kangasta. Röijy on kimonohihainen ja sen takaosassa on pienehköt laskoskörtit. Esiliinavaihtoehtoja on kaksi. Vaaleampi on pystyraitainen, tummempi ruudullinen. Kumpikin on käsinkudottu ja sidotaan vyötäisille pirtanauhalla. Tasku on savolaiseen tapaan pienisuinen, ostokankaista koottu ja sidotaan vyötäisille poimittukuvioisella pirtanauhalla. Käsinkudottuja huiveja on kaksi. Kumpikin on ruudullinen. Myös silkkihuivia voi käyttää. Tytön päähine on punainen silkkinauha. Aikuisen päähine on kookas tykkimys, jonka kermanvaalea silkki on kirjottu. Tykkipitsi on kirjottua tylliä ja sen reunassa on kapea nyplätty pitsi. Päähineenä voi käyttää myös niskaan tai otsalle solmittua huivia. Sukat voivat olla kirjoneuleiset tai valkeat sileät. Kengät ovat mustat, nahkaiset nauhakengät tai avokkaat tai nahkavariset lipokkaat. Pelissä on tästä puvusta mukana paita, hame, röijy, vaalea esiliina ja tykkimys.

LISÄMATERIAALIT

Kaikissa pelin kansallispuuvuissa on enemmän osia kuin tässä pelissä tarvitsee kerätä. Monissa puvuista on myös vaihtoehtoisia osia. Puvut ja niiden ostopaikat esitellään tarkemmin pelin nettisivulla osoitteessa www.kansallispuuku.com -> Kerää kansallispuuku -peli. Sieltä löydät myös muita hyödyllisiä tietoja ja linkkejä kansallispuukujen maailmaan.

TEKIJÄT

Pelin valmistuttaja Soja Murto omistaa kaikki oikeudet peliin.

Ulkoasu: Susanna Työhuone Painopaikka: Liettua

Valokuvaus:

Pukujen osat, Kivennavan neidon, Jääskén alueen miehen, Jääskén naisen ja Koillis-Savonkansallispuvut Susanna Mattheiszen Kymenlaakson naisen ja Sysmän ja Luhangan naisen kansallispuvut Jarkko Lempiäinen / Soja Murto Askolan miehen ja naisen kansallispuvut Lasse Keltto / Taito Uusimaa ry Lappeen naisen kansallispuuku Kenzi Rinno / Taito Etelä-Suomi ry Lappeen kihlakunnan miehen kansallispuuku Ari Nakari / Taito Etelä-Suomi ry

KIITOKSET

Askolan kunnankirjasto,
Taito Uusimaa ry, Marjo Vainio
Taito Etelä-Suomi ry, Marja Koskimäki
Jaana Hyrkkänen